

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.II.20.104/2022/7.

A felperesek:

I. rendű felperes: (I. r. felperes neve) (lakcím 1..)

II. rendű felperes: (II. r. felperes neve) ((lakcím 2..))

III. rendű felperes: (III. r. felperes neve) ((lakcím 3..))

IV. rendű felperes: (IV. r. felperes neve) ((lakcím 3..))

V. rendű felperes: (V. r. felperes neve) ((lakcím 3..))

VI. rendű felperes: (VI. r. felperes neve) ((lakcím 4..))

VII. rendű felperes: (VII. r. felperes neve) (lakcím 1..)

VIII. rendű felperes: (VIII. r. felperes neve) (lakcím 1..)

IX. rendű felperes: (IX. r. felperes neve) (lakcím 1..)

X. rendű felperes: (X. r. felperes neve) ((lakcím 2..))

Az I-X. rendű felperesek meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Csernus Sándor ügyvéd (ügyvéd címe.)

Az alperes:

alperes neve (alperes székhelye.)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Sulyok és Ádám Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Ádám Attila; iroda címe.)

Más perbeli személyek neve és perbeli állása:

I. rendű alperesi beavatkozó: (X) Zrt. ((címe))

II. rendű alperesi beavatkozó: (Y) Kft. ((című).)

Az I. rendű alperesi beavatkozó meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Jakab Tamás ügyvéd (ügyvéd címe 2..)

A II. rendű alperesi beavatkozó meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Kovácsy Zsombor ((ügyvéd címe 3..))

A per tárgya

Személyiségi jogok megsértése

Az elsőfokú bíróság neve és a megfellebbezett határozatának a száma:

Szegedi Törvényszék 1.P.20.002/2021/45.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés száma:

Felperes 1.P.20.002/2021/48.;

Alperes 1.P.20.002/2021/49.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és az alperes által fizetendő elsőfokú perköltség összegét 2 241 900 (kettőmillió-kettőszáznegyvenegyezer-kilencszáz) Ft-ra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 500 000 (ötszázezer) Ft másodfokú perköltséget.

A le nem rótt összesen 3 468 600 (hárommillió-négyszázhatvannyolcezer-hatszáz) Ft fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A tényállás

[1] Az 54 éves néhai (néhai neve) az I. és II. rendű felperesek édesanyja, a III. és V. rendű felperesek gyermeke, a IV. rendű felperes testvére, VI. rendű felperes élettársa, a VII-X. rendű felperesek nagyszülője.

[2] (néhai neve) 2018. március 30-án került a (.....) Kórház Sürgősségi Osztályára felsővégtagi rángással járó eszméletvesztést követően. A felvételét követő CTA vizsgálat során pókhálóhártya alatti vérzést észleltek, annak forrását nem tudták azonosítani. A beteget az alperesi intézmény Idegsebészeti Klinikájára szállították, felvételekor idegrendszeri tünete nem volt. Ezt követően két nappal, április 1-jén történt CT vizsgálat, amely a vérzés hátterében álló érkiboltosulást (aneurysma) azonosított. A kézzel írt dekurzus április 1-jei rögzítése szerint a DSA nem elérhető, az ünnep miatt azt április 3-ára tervezték. Április 2-án került rögzítésre a beteg változatlan állapota és az, hogy a következő nap DSA és endovascularis ellátás tervezett. Az április 3-i bejegyzés szerint a beavatkozás „technikai okok és személyzethiány” miatt elmaradt, arra április 4-én sem került sor a fenti ok ismételt rögzítésével. Április 4-én a délutáni órákra a betegnek horkoló légzése és magas vérnyomása alakult ki, tudata süllyedt, intenzív osztályra helyezték. Ekkor kontaktusba nem volt vonható,

ismét CT vizsgálatot végeztek, melynek során az aneurysma ismételt repedését és a vérzés súlyosbodását észlelték. Sürgősséggel műtétet végeztek, az aneurysmát klippekkel zárták és kamradraint helyeztek be. (néhai neve)nál fokozódó agynyomás alakult ki, fokozódó agyödéma jelentkezett, és nagy kiterjedésű agylágyulás jelent meg. Az agykárosodás súlyossága az élettel összeegyeztethetetlen volt: április 11-én az agyhalál tünetei jelentkeztek, mely április 13-án megállapításra került.

[3] (néhai neve) halálának meghatározó oka az alapbetegsége – aneurysma ruptura, annak újra vérzése és vasospasmus volt –, azonban a szakma szabályainak megfelelő ellátás esetén túlélési esélye lényegesen jobb lett volna.

[4] A felperesek hozzátartozója (továbbiakban: hozzátartozó) halálakor 54 éves volt. A néhai, illetve felperes családtagjai mind azonos városban éltek, a néhai mind a szüleivel, mind gyermekeivel, testvérével, unokaival rendkívül szoros mindennapos kapcsolatot ápolt, egymást támogatták, segítették. A felpereseket a néhai drámai halála rendkívüli módon megviselte.

A kereset és az ellenkérelem

[5] A felperesek keresetükben kérték, a bíróság állapítsa meg, hogy az alperes hozzátartozójuk egészségügyi ellátásával okozati összefüggésben megsértette a harmonikus, kiegyensúlyozott és háborítatlan családi magánélethez, családban éléshez való jogukat, illetve a család intézményének sérthetlenségéhez fűződő személyiségi jogukat, továbbá a VII-X. rendű felperesek egészséges személyiségfejlődéshez való jogát azzal a magatartásával, hogy hozzátartozójuk egészségügyi ellátása során nem a szakmai szabályok megtartásával járt el. Kérték azt is, hogy a bíróság kötelezze az alperest a károsodáskor érvényes ár- és értékviszonyok alapján, fizessen meg az I-VI. rendű felpereseknek személyenként 7 000 000 Ft, a VII-IX. rendű felperesek részére személyenként 1 000 000 Ft összegű sérelemdíjat és ezen összegek után 2018. április 13. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes késedelmi kamatát. Kérték az alperes kötelezését az I. rendű felperes részére 604 865 Ft temetési költség megfizetésére is. Kérték a pert megelőző közjegyzői eljárás 421 900 Ft-os költségének, a pertárgyérték összegének 15 %-át kitevő összegű ügyvédi munkadíjnak, valamint jogi képviselőjük tárgyalásonként számított 40 000 Ft összegű ügyvédi készkiadásának megfizetésére is kötelezni.

[6] Azzal érveltek, hogy hozzátartozójukat az alperesi klinikára szállították, ott CT vizsgálatot végeztek 2018. április 1. napján és aneurysmát állapítottak meg. Ennek ellenére a szakmai szabállyal ellentétben az esetleges újravérzés megelőzése céljából az irányadó 72 órán belül az alperes nem végzett beavatkozást. A 2018. április 3., illetve 4. napjára tervezett ellátások megghiúsultak, április 4-én délután az újravérzés miatt műtéti ellátás történt, amely nem hozta meg a várt eredményt, a beteg állapota rosszabbodott, április 11-én az agyhalál tünetei jelentkeztek, majd annak megállapítására április 13. napján került sor. Sérelemdíjat illetően előadták, a család intézménye alkotmányos védelem alatt áll, a családi környezetben élés alapvető emberi jog. A gyermekek számára kiemelt értéket jelent, hogy teljes családban élhessenek, a családon belüli szeretetet tapasztalhassák, megélhessék. Az I. és II. rendű felpereseknek pótolhatatlan veszteség édesanyjuk korai halála és az, hogy emiatt nem részesülhetnek a családi együttlétekből fakadó élményekben és örömeikben, nem érezhetik a család biztonságát. Az I. és a II. rendű felperes egy településen élt az elhunytal, megszokták gyakori jelenlétét, törődését, szeretetét. Sokkszerűen érte őket korai halála, melynek hiányát képtelenek megszokni. Az elhunyt szülei számára gyermekük halála tragikus, pótolhatatlan, nem múló és nem halványuló veszteség, mely megfosztja őket attól, hogy gyermekük további életében részt vehessenek, idős korukban tőle támogatást remélhessenek. A néhai édesanyja

gyermek halálát nem tudta feldolgozni. A néhai, illetve testvére között is szoros volt a kapcsolat, egymás életét figyelemmel kísérték, segítették, a váratlanul bekövetkező haláleset számára nagyon nehezen dolgozható fel. A néhai élettársát a hirtelen bekövetkező haláleset nagyon megviselte, társa hiánya számára elviselhetetlen, a mai napig ő is nehezen dolgozza fel a történeteket.

[7] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperesek perköltségben való marasztalását kérte.

[8] Állította, a szakvélemény alapján egyértelmű, hogy mulasztása csak annyiban hozható okozati összefüggésbe a beteg halálával, hogy az a túlélési esélyt csökkentette, azonban tényként bizonyossággal nem állapítható meg, hogy halála alapbetegsége folytán nem következett volna be. Ezért a kártérítési felelősség alapjául csak a túlélési esély csökkenése szolgálhat, emiatt az okozott hátrány csak a túlélési esély csökkenésével és nem a halálos eredmény bekövetkezésével összefüggésben vizsgálható. A túlélési esély csökkenése esetén csak azok a vagyoni és nemvagyoni kártérítési igények érvényesíthetők, melyek a túlélési esély csökkenésével állnak adekvát és jogilag releváns oksági kapcsolatban. Alaptalan az a vagyoni és nemvagyoni igény, amely kifejezetten a beteg halálával, mint végeredménnyel áll okozati összefüggésben és nem az alperes túlélési esélyt csökkentő mulasztásával. A túlélési esély csökkenésével járó személyiségi jogsérelem alanya az ellátást igénybe vevő személy és nem a hozzátartozói. Az ellátott túlélési esélyének csökkentése a hozzátartozók viszonylatában legfeljebb egyes személyiségi jogaik veszélyeként értelmezhető. A polgári jog csak a már bekövetkezett jogsérelem esetére nyújt jogvédelmet, az azzal fenyegető helyzet esetére nem. A kereset a halálos eredmény bekövetkezésén alapul, annak nyomán keletkezett vagyoni és nemvagyoni sérelmek megtérítésére. A túlélési esély csökkenésével okozati összefüggésben álló követelésre a felpereseknek sem tényállítása, sem kereseti kérelme nincs. A kereseti követelés összességében is eltúlzott.

[9] Az I. és II. rendű felperesek 34 és 39 éves felnőtt, önálló életvitelt folytató, az elhunytól külön háztartásban, saját családban élő személyek, akik saját egzisztenciát teremtettek, önmegvalósításukban hátrányt nem szenvednek. A III. rendű felperes nem él közös háztartásban az elhunyt családjával, arra nincs tényelőadás, hogy aktív részese volt a család életének, ezért a családi élethez fűződő jogban bekövetkezett hátrány is ehhez igazodik. Önmagában a felnőttkorú gyermek elvesztése miatti gyász nem indokolja kirívó összegű sérelemdíjjal történő kompenzációt. IV. rendű felperes tekintetében sem tartalmaz a kereset olyan tényelőadást, ami a természetes gyáson túl a sérelemdíj szempontjából figyelembe vehető. Az V. rendű felperes kapcsán a nevelő-szülői, hozzátartozói kapcsolatot köztudottan nem lehet a vérszerinti kapcsolaton alapuló kötelékkel azonos szintűnek tekinteni. A VI. rendű felperest illetően mindössze hat év volt az életközösségük ideje, ami nem hasonlítható ahhoz a mélységű családi kapcsolathoz, amely tartós, huzamos ideje fennálló és házasságkötéssel megerősített életközösségen alapul. Az elhunyt és az élettárs életkorából következően a családi élet megélésének bizonyos elemei, pld. a gyermekvállalás már eleve kizártak voltak, ez arányaiban kisebb jogi hátrány bekövetkezését eredményezi. A VII-X. rendű felperesek kapcsán arra hivatkozott, hogy az egészséges személyiségfejlődést számukra a szüleik jelentik, és nincs olyan peradat, amiből arra lehet következtetni, hogy a szülők ezt a funkciót nem tölténék be és ezért azt az elhunyt pótolta volna. Ennek hiányában az unokák egészséges személyiségfejlődéshez fűződő jogának sérelme nem állapítható meg, annak kompenzálására sérelemdíj sem követelhető. Eltúlzott a keresetben érvényesített ügyvédi munkadíj iránti igény is.

[10] A beavatkozók ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték az alperesi ellenkérelemben foglalt indokokkal egyezően.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[11] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, az alperes azzal, hogy a felperesek hozzátartozójának, néhai (néhai neve)nak a 2018. március 30. – 2018. április 4. között végzett kezelése során nem a szakmai szabályok szerint járt el, megsértette a felperesek családi életéhez, családi kapcsolatokhoz fűződő személyiségi jogát. Kötelezte alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I-VI. rendű felpereseknek személyenként 5 000 000 Ft, a VII-X. rendű felpereseknek személyenként 1 000 000 Ft sérelemdíjat, és ezen összeg után 2018. április hó 13. napjától járó késedelmi kamatát. Kötelezte alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 15 napon belül 604 865 Ft-ot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 2 121 916 Ft perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 34 760 Ft állam által előlegezett költséget azzal, hogy ezt meghaladóan az állam által előlegezett költséget az állam viseli. Megállapította, hogy a meg nem fizetett 1 500 000 Ft elsőfokú eljárású illetéket az állam viseli.

[12] Az ellentmondásmentesnek és aggálytalanul elfogadott – más eljárásban készített és a bíróság által kiegészíteni rendelt – szakvélemény alapján néhai (néhai neve) 2018. március 30-án 13 óra 15 perckor felvételre került az alperes idegsebészetre, azonban ott képpalkotó vizsgálatot, mely a vérzés forrását azonosítani tudta, csak április 1-jén végeztek annak ellenére, hogy a korábban elvégzett CT vizsgálat a vérzésforrást azonosítani nem tudta. Miután megelőzőleg a (...) Kórházban elvégzett CT vizsgálat leírása diffúz jellegű elváltozásra utalt, ezért haladéktalanul indokolt lett volna a DSA vizsgálat, avagy a CTA vizsgálat ismételt elvégzése. A vizsgálat elvégzése körében két napos késedelem állapítható meg. A szakmai szabályok szerint az aneurysma ruptura észlelése után az ellátást a lehető legkorábbi időpontban el kell végezni, a cél a 72 órán belüli ellátás, megelőzve az esetleges újrávérzést. A vérzésforrás azonosításakor április 1-jén 10 óra 41 perckor még 72 órán belüli volt a vérzés, ezért mind a klippelés, mind az endovaszkuláris beavatkozás elvégezhető lett volna. Utóbbira sem április 1-jén, sem 3-án, sem 4-én nem került sor, az orvosi iratokban nem részletezett „karbantartási, technikai illetve személyzeti ok” miatt. Ezen időpontban már a klippelés sem volt elvégezhető. Ha az alperes orvosai aneurysma zárását április 4-én délután az újrávérzést megelőzően elvégzik, akkor a beteg túlélési esélye lényegesen jobb lett volna; jó esély nyílhatott volna teljes felépülésére. A beteg halálának meghatározó oka alapbetegsége – aneurysma ruptura, annak újra vérzése és vasospasmus volt – azonban a szakma szabályainak megfelelő ellátás esetén a túlélési esély lényegesen jobb lett volna. Az alperesi késedelem következtében a műtėti beavatkozásra csak az újrávérzést követően került sor, mely időpontban a beteg az újrávérzés következtében olyan súlyos agysérülést szenvedett, amely után életének megmentésére érdemi esély nem volt.

[13] Az alperes ellenkérelmére kifejtette, a Kúria több eseti döntése szerint a gyógyulási, túlélési esély elvesztésének vizsgálata nem az okozati összefüggés, hanem a felróhatóság körébe tartozik. Ebből következően ha az orvosi hiba megállapítható, az egészségügyi szolgáltató csak annak bizonyításával mentesülhet a felelősség alól, hogy a hiba nélkül sem maradt volna esély a túlélésre, a gyógyulásra. Emiatt a kártérítési kötelezettség terjedelmére nem lehetett kihatása annak, hogy a felelősség a gyógyulási, túlélési esély elvesztésén, csökkenésén úgy alapul, hogy ahhoz kötődően az egészségkárosodás, a halál bekövetkezett. A sérelemdíj iránti igényt nem önmagában a gyógyulási, túlélési esély elvesztése, csökkenése alapozza meg, hanem az a személyiségi jogsértés, ami a beteg egészségének sérelmével, halálával bekövetkezik. A szakvéleményből aggálytalanul megállapítható, hogy a felperesek hozzátartozója április 4-én bekövetkezett újrávérzést megelőzően jó állapotban volt,

idegrendszeri tünetet nem rögzítettek, ezért ha ebben az időszakban a beavatkozás megtörténik, akkor az nagy eséllyel megakadályozza az újravérzést és a következményes súlyos idegrendszeri károsodást. Nem zárható ugyan ki, hogy a beteg halála az alapbetegségéből eredően akkor is bekövetkezett volna, ha az alperes a szakma szabályai szerint jár el, ha azonban az újravérzést megelőzően sor kerül a műtéti ellátásra, a beteg túlélési esélye lényegesen jobb lett volna.

[14] A sérelemdíj összegének meghatározása körében rámutatott, a felperesek személyes előadásából, és a tanúvallomások szerint a felperesek családja az átlagot meghaladóan szoros érzelmi kapcsolatot ápol, egymást rendszeresen segítették, és ebben az összetartozó családban meghatározó szerepe volt a néhainak. A néhai halála mind szüleit, mind gyermekeit és testvéreit az átlagos gyászt meghaladó mértékben megviselte. Az I-VI. rendű felperes sérelemdíj iránti igényét a haláleset bekövetkeztének időpontjában fennálló ár- és értékviszonyok, a kialakult bírói gyakorlat figyelembevételével túlzott, az őket ért hátrányt személyenként 5 000 000 Ft összegű sérelemdíjjal találta kompenzálандónak. A VII-X. rendű felpereseket illetően az őket ért sérelemért reális az igényelt 1 000 000 Ft. Nem megalapozott az az alperesi hivatkozás, hogy az unokákat nem érte jogsérelem, mert a nagymamájukat nem, vagy kevésbé ismerték. Az elhunyt 54 éves volt, ezért még hosszú időn keresztül részese lehetett volna unokái életének, akik halála folytán egész életükben nélkülözni kényszerülnek a szülői gondoskodáshoz nem hasonlítható nagyszülői szeretetnek.

[15] Az I. rendű felperes a hozzátartozó eltemetetésével kapcsolatos és okirattal igazolt kárigényét megalapozottnak ítélte a teljes kártérítés elve alapján.

[16] Elutasította az alperes által a kiegészített szakvélemény előterjesztését követően az alperesi idegsebészeti klinika vezetőjének tanúkénti meghallgatására irányuló bizonyítási indítványát arra nézve, hogy mely okokból maradtak el a tervezett műtétek, illetőleg miért nem került korábban elvégzésre a néhainál a DSA, illetve a CTA vizsgálat. Az elutasítás indoka szerint az alperes sem a perfelvétel során, sem a bizonyítási indítvány előterjesztésekor nem terjesztett elő olyan tényelőadást, amelyet a tanúval kívánt bizonyítani, másrészt az indítvány elkéssetten került előterjesztésre.

[17] A perköltség körében rámutatott, hogy az alperes túlnyomórészt pervesztes lett, ezért pervesztessége arányában köteles megfizetni a felperesek költségét, amely 1 700 000 Ft összegű ügyvédi munkadíjból áll 32/2003. (VIII. 23.) IM. rendelet (IM r.) 3. § (6) bekezdése szerint, valamint a felperesek pert megelőzően felmerült szakértői díjjal kapcsolatos költségéből (421 900 Ft), és a jogi képviselő tárgyalásonként 40 000 Ft összegben felmerült készkiadásából. Utalt arra, a kifejtett ügyvédi tevékenységgel nem találta arányban állónak a megbízási szerződésben kikötött ügyvédi munkadíjat, ezért azt az IM. r. szerint csökkentette.

[18] A felperesek teljes személyes költségmentességére és az alperes illetékmentességére figyelemmel a le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket az állam viseli. Az alperes pervesztessége arányában köteles az általa által előlegezett szakértői díj megfizetésére, ezt meghaladóan az állam által előlegezett költség az állam terhén marad.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérele

[19] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperesek és az alperes terjesztettek elő fellebbezést.

[20] A felperesek fellebbezésükben az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával kérték, az ítéletábra kötelezze alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I-VI. rendű felpereseknek személyenként további 2 000 000 Ft – összesen személyenként 7 000 000 Ft – sérelemdíjat az elsőfokú ítélet szerinti késedelmi kamatfizetési kötelezettség mellett, továbbá kötelezze alperest, hogy ugyanezen határidő alatt fizessen meg mint egyetemleges jogosultaknak

további 119 984 Ft – összesen 2 241 900 Ft – elsőfokú perköltséget. Kérték az alperes kötelezését 119 740 Ft másodfokú költség megfizetésére azzal, hogy jogi képviselőjük áfa fizetésére nem köteles.

[21] Az elsőfokú ítélet szerinti sérelemdíj összege kapcsán kifejtették, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a többlétfényállási elemeket, azonban a megállapított sérelemdíj összege nem felel meg az ezen többlétfényállási elemekkel bíró ügyekben megítélt sérelemdíj összegek által kialakított ítélkezési gyakorlatnak. Ezért az elsőfokú ítélet sérti a Ptk. 2:52. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Ptk. 6:522. § (1) bekezdését. Hangsúlyozták, hogy az alperes ellátási hibái miatt az 54 éves néhai személy halála azt jelenti, hogy tőle és a felperesi családtagjaitól 20-30 év együttélést vett el alperes. Az egy városban élés azért többlétfényállási elem, mert a többgenerációs családi közösségek megszűnésével és a városiasodással párhuzamosan tipikus az az élethelyzet, hogy a különélő családtagok más városban laknak. Ehhez képest a felperesek családjának minden tagja egy városban élt az elhunytal, akinek a családban meghatározó szerepe volt, ő volt az a központi személy, aki az idősebb és fiatalabb generációval egyaránt szoros kapcsolatot ápol.

[22] Kiemelték, az egészségügyi kártérítési perekben az egyedi helyzetek jogi megítéléséhez a bírói gyakorlat nyújt támpontot, mely eseti kötőerő a sérelemdíj összegszerűségére is kiterjed. Az emberi élethez való jog az alapjogok hierarchiájában a legmagasabban helyet elfoglaló alapvető emberi jog, melyhez igazodóan annak elvesztésével járó sérelmek kompenzációjára megítélt nemvagyoni kártérítés összegszerűsége is kiemelkedően magas. Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a nemvagyoni kártérítés jogintézménye körében kialakult kompenzációs összegek a sérelemdíj bevezetésével emelkedtek. A sérelemdíj összegszerűségére ható tényezők közül az elégtételadási funkciót (magánjogi büntetés) is figyelmen kívül hagyta az elsőfokú bíróság. A halállal végződő esetekben megítélendő sérelemdíj összege – a régi Ptk. hatálya alatt kialakult bírói gyakorlathoz képest – emelkedik.

[23] További szempontként kell figyelembe venni a jogsértés súlyát, az ellátási hiba nagyságát, a jogsértésnek a sértettre és környezetre gyakorolt hatását, és ismétlődő jellegét. E körben álláspontját részletesen kifejtette, és eseti döntésekre hivatkozott.

[24] Az elsőfokú perköltség összegét illetően azzal érveltek, az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy jogi képviselőjük háromszor jelent meg a bíróság előtt, amellyel összefüggésben 120 000 Ft készkiadása merült fel, ezért a perköltség helyes összege 2 241 900 Ft.

[25] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet akkénti megváltoztatását kérte, hogy az ítélőtábla a fizetendő sérelemdíj összegét az I-II. rendű felperesek esetében fejenként 1 500 000 Ft, a III. rendű felperest illetően 1 000 000 Ft, az V. rendű felperes vonatkozásában 750 000 Ft, a VII-X. rendű felperesek kapcsán fejenként 500 000 Ft összegre szállítsa le, a IV. rendű felperes vonatkozásában a sérelemdíjra jogosító nemvagyoni hátrány hiányában a keresetet utasítsa el, azt a VI. rendű felperes vonatkozásában a családi élethez, családi kapcsolathoz fűződő személyiségi jog megsértésének megállapítása és sérelemdíj iránti keresetet a család intézményének fennállása hiányában kérte elutasítani.

[26] Kérte a felperesek perköltség fizetésére kötelezését pervesztességük arányában, jogi képviselői díját az IM r. 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján kérte megállapítani.

[27] Megsértett anyagi jogszabályként a Ptk. 2:42. §-át, 2:52. és 2:53. §-át, 6:519. §-át, valamint 1:4. § (1) bekezdését jelölte meg.

[28] Elsődleges fellebbezési kérelmét azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást nem tisztázta teljes körűen, a bizonyítási eljárásban felmerült orvos-szakmai kérdéseket, ezért

téves következtetésre jutott. A más eljárásban készült szakvélemény azon utólagos kifogáson alapult, hogy nem történt meg időben a felperesi hozzátartozó CT és DSA vizsgálata, ezért nem lett volna nélkülözhető annak tisztázása, hogy az adott helyzetben milyen szakmai érvek alapján születtek az ellátási döntések.

[29] Az elsőfokú eljárásban részletesen nyilatkozott arra, hogy a szakvélemény utólagos értékelésével szemben adott esetben milyen mérlegelési szempontok merültek fel, amelyek az ellátás konkrét elvégzését szakmailag indokolhatták, és mely szempontok alkalmazása felróhatóságát kizárják. Erre figyelemmel indítványozta (tanú neve) tanú és a szakértő együttes meghallgatását. Ha az elsőfokú bíróság foganatosítja bizonyítási indítványát, akkor nem fosztja meg a felróhatóság alóli mentesülés bizonyításának lehetőségétől. A meghallgatást indokolta az is, hogy a perbeli kiegészített szakvélemény sem konzekvens, illetőleg elismerte, hogy 2018. április 4. napjáig a beteg jó állapotban volt, idegrendszeri tünetei nem jelentkeztek.

[30] Önmagában a szakmai mérlegelési hiba nem elegendő a sérelemdíjra kötelezéshez, kirívóan súlyos, szakmai tévedés lehet csak alapja az okozott kár megtérítésének.

[31] A másodlagos fellebbezési kérelem indokai az alábbiak voltak.

[32] Az elsőfokú ítéletben hivatkozott kúriai döntések alapján a kártérítési kötelezettség terjedelme fogalmát az elsőfokú bíróság tévesen használta, mert az helyesen az érvényesíthető kárelemek összességét jelenti, nem pedig a kárösszege mértékét. Ezzel kapcsolatban hivatkozott a Ptk. 6:522. § (2) bekezdésére, amely tételesen meghatározza a kártérítési kötelezettség terjedelmét jelentő kárelemeket, melyek mindegyikére kiterjed a kárfelelősség, ha oksági kapcsolatban állnak a károkozó magatartással.

[33] A kárfelelősség szempontjából el lehet és el kell határolni a túlélési esély csökkenéséért való felelősséget a bekövetkezett halálos eredményért való felelősségtől. Az elhatárolás nem sérti a Ptk. szerinti kárelemek összességének, a kártérítési kötelezettség terjedelmének teljes körű értékelését, azokra kiterjedően és azokon belüli érvényesülő felelősségi vizsgálatról van szó. Az olyan ítélkezési gyakorlat, amely a kártérítési kötelezettség terjedelme fogalmának félreértelmezésével és a releváns oksági összefüggés vizsgálatának kiterjesztésével a kárfelelősség szempontjából azonosítja a túlélési esély csökkenéséért való helytállási kötelezettséget a bekövetkezett halálos eredményért való kötelezettséggel, contra legem jogalkalmazás (Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.325/2021/7., BDT2017. 3649., BDT2010. 2197).

[34] Az elsőfokú bíróság a fentiek ellenére a halálos eredmény, nem pedig a túlélési esély csökkenésével összefüggésben vizsgálta a sérelemdíj mértékét az ítélet indokolásának 24-26. pontja szerint.

[35] A józan ész követelménye alapján a túlélési esély csökkenését kompenzáló sérelemdíj összegének nyilvánvalóan kisebbnek kell lennie, mint a halálos eredményt jelentő hátrányos helyzetet kompenzáló összeg.

[36] Az elsőfokú bíróságnak nyomatékosan értékelnie kellett volna a csatolt szakvéleményben kifejtett, az alperesi tevékenységgel kapcsolatos okozati összefüggés tartalmát és mértékét, amely megállapította, hogy a beteg halálának meghatározó oka az alapbetegsége volt, azonban a szakma szabályainak megfelelő ellátás esetén a beteg túlélési esélye lényegesen jobb lett volna.

[37] Az igazságügyi szakvélemény és annak kiegészítése igazolja, hogy a beteg halála nem kizárólag és teljesen az alperesi ellátás vélt hiányosságainak a következménye, hanem ahhoz meghatározó módon hozzájárult a sorsszerű alapbetegség. Utóbbit az elsőfokú bíróság egyáltalán nem vette figyelembe.

[38] A fent kifejtettekre figyelemmel az ítéletnél alacsonyabb marasztalási összeget kell meghatározni.

[39] A sérelemdíj összegének meghatározásakor az elsőfokú bíróság nem hagyhatta volna figyelmen kívül, hogy a felperesek nemvagyoni hátrányának mértékét meghatározza, hogy az alperesi magatartás hiányában milyen szintű és milyen mértékű tevékenységek végzésére lett volna alkalmas az elhunyt hozzátartozó. Ehhez képest állapítható meg a nemvagyoni hátrányok mértéke. A felperesek egy egészséges hozzátartozó közreműködését feltételezve állapították meg az egyes nemvagyoni hátrányok mértékét. Egy agyi aneurysma ruptura alapbetegségben szenvedő személy köztudomásúan nem képes ugyanolyan életvitelt folytatni, mintegy egészséges, ezért a családban betöltött szerepe sem lehet ugyanolyan hangsúlyos.

[40] Ezen túl a sérelemdíj az egyes felperesek vonatkozásában egyéb okok miatt is kirívóan eltűzött.

[41] Az I-II. rendű felperesek 34, illetve 39 éves felnőtt, önálló életvitelt folytató, saját egzisztenciát teremtett, az elhunytól külön háztartásban, saját családban élő személyek, akik önmagvalósításukban hátrányt nem szenvednek. Ez a helyzet nem vethető össze azzal, amikor kiskorú, szoros anyai jelenlétet igénylő nevelésre szoruló gyermekek veszítik el édesanyjukat. Az igényelt sérelemdíj pedig az utóbbi esetben kialakult ítélkezési gyakorlathoz igazodik.

[42] A III. rendű felperes – az elhunyt édesanyja – nem él közös háztartásban az elhunyt családjával, ezért a családi élethez fűződő jogban bekövetkezett hátrány is ehhez igazodó. Önmagában a felnőttkorú gyermek elvesztése miatti gyász nem indokolja a kirívó összegű sérelemdíjjal történő kompenzációt.

[43] IV. rendű felperes – az elhunyt testvére – vonatkozásában sincs olyan peradat, amely a természetes gyáson kívül a sérelemdíj szempontjából figyelembe vehető. A személyhez fűződő jog nem értékelhető olyan kiterjesztő módon, hogy az elkülönült, önálló családban élő felnőtt is nemvagyoni kártérítési igényt érvényesíthetne testvére elvesztése miatt (Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.22.155/2006/5., Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.505/2007/5.).

[44] Az V. rendű felperes – az elhunyt nevelőapja – esetében a nevelőszülői hozzátartozói kapcsolatot nem lehet a vérszerinti kapcsolaton alapuló kötelékkel azonos szintűnek tekinteni, ezért nyilvánvalóan nem haladhatja meg az édesanyát megillető összeget.

[45] A VI. rendű felperes – az elhunyt élettársa – esetében mérlegelendő, hogy az 54 éves elhunyt életéből mindössze 6 év volt életközösségük ideje, ami nem hasonlítható ahhoz a mélységű családi kapcsolathoz, amely tartós, huzamos ideje fennálló és házasságkötéssel megerősített életközösségen alapul. A család fogalmát az Alaptörvény pontosan meghatározza, és abba nem tartozik bele az élettársi kapcsolat, melyből következően az nem részesülhet abban a védelemben, ami a család intézményéhez kötődik. Ezért a VI. rendű felperes vonatkozásában a család intézményének sérthetlenségéhez fűződő személyiségi jog sérelme címén előterjesztett kereset alaptalan.

[46] A VII-X. rendű felperesek – az elhunyt unokái – esetében az egészséges személyiségfejlődést nem az elhunyt, hanem szüleik jelentik és garantálják. Arra nincs peradat, hogy a szülők e funkciójukat nem töltik be, és az elhunyt pótolta azt. Ezért az egészséges személyiségfejlődéshez fűződő jogok sérelme nem állapítható meg, annak kompenzálására sérelemdíj nem követhető.

[47] A kereset a teljes családi élethez, az egészséges személyiségfejlődéshez fűződő jog megsértésének kompenzációjára is kiterjesztette a sérelemdíjat, a felperesek ehhez a két személyiségi jogsérelemhez igazodóan határozták azt meg. Azonban az egészséges személyiségfejlődéshez fűződő jog sérelmét az elsőfokú bíróság nem állapította meg, kizárólag a családi élethez, családi kapcsolatokhoz fűződő személyiségi jog sérelmét, ennek ellenére a kereseti kérelem szerinti két jogsérelemre előterjesztett követeléssel egyező,

fejenként 1 millió forint összegű sérelemdíjat ítelt meg. E szempontból az ítélet ellentmondó, és az egyik személyiségi jogsérelem hiányában meghatározott döntés túlterjeszkedik a kereseti követelésen. A felperesek összességüként nem bontották meg az állított jogsérelmek szerint követelt összeget, ezért azok kompenzációjára egyenlő összeget kell figyelembe venni, ami alapján megállapított teljes családi élet sérelmére jutó kereseti kérelem fejenként 500 000 Ft lehet.

[48] A fentiek mellett az elsőfokú bíróság értékelés nélkül hagyta a felperesek személyes meghallgatásukból megállapítható tény, hogy a haláleset következményeként radiális életvitelszerű változás nem állapítható meg, valamennyien érzelmi sérelmüket ismertették az unokákra is kiterjedően. E személyes nyilatkozatokból olyan tény nem állapítható meg, amely az ítéleti marasztalás összességét megalapozná.

[49] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet alperes fellebbezésével érintett részének helybenhagyását kérte. Kifejtette, az elsőfokú bíróság teljes körűen tisztázta a tényállást, a felmerült orvosszakmai kérdéseket és okszerű következtetésre jutott. Az elsőfokú bíróság az ítéletében hivatkozott okokból helyesen mellőzte az alperes tanúbizonyítási indítványát. Helyesen fejtette ki álláspontját – a Kúria joggyakorlatára figyelemmel – a túlélési, gyógyulási esély értékelésével kapcsolatban és az egyes felperesek részére megállapított sérelemdíjak összege sem eltúlzott.

[50] A II. rendű beavatkozó felperesi fellebbezésre tett észrevételében az elsőfokú ítéletnek fellebbezéssel érintett részében való helybenhagyását kérte. A felperesek részére megítélt sérelemdíj összegek meghatározásakor kellő súllyal indokolta a felpereseknek fellebbezésében ezt érintően előadottakat, egyéb körülményekre a felperesek nem hivatkoztak jogorvoslati kérelmükben.

[51] Az alperes felperesi fellebbezésre előterjesztett ellenkérelmében előadta, hogy az elsőfokú bíróság az egyes felperesek vonatkozásában a sérelemdíj összegét helyesen állapította meg, annak jogorvoslati kérelem szerinti felemelése nem indokolt. Vitatta, hogy e körben az egyes eseti döntésekhez eseti kötőerő társul, és az összeg meghatározásakor az elsőfokú bíróság a Ptk. szerinti valamennyi szempontot figyelembe vette.

Az ítéltábla döntése és annak indoka

[52] A felperesek fellebbezése – kisebb részt – az elsőfokú perköltséget illetően alapos, az alperes fellebbezése alaptalan.

[53] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetéseivel is túlnyomórészt egyetért az ítéltábla, a peres felek fellebbezése kapcsán az alábbiakat kívánja kiemelni:

[54] A másodfokú eljárás eljárási kereteit illetően az ítéltábla kiemeli, hogy az elsőfokú ítéletnek nem fellebbezett része nem volt, figyelemmel arra, hogy az alperes fellebbezése a vagyoni kártérítést illetően indokolási részt ugyan nem tartalmaz, azonban a jogorvoslati kérelem petítuma elsődlegesen a kereset teljes elutasítására irányult, ebből következően az elsőfokú ítélet teljes körűen felülbírálatra került.

[55] Az alperes elsődleges fellebbezési kérelmét illetően - amely az elsőfokú ítélet megváltoztatására és a kereset teljes elutasítására irányult - az ítéltábla teljes egészében egyetért az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával. Megjegyzi az ítéltábla, a kereset elutasítására csak az alperes sikeres kimentése esetén lenne lehetőség, tehát akkor, ha vagy egyáltalán nem állapítható meg az alperes terhére orvosszakmai mulasztás, vagy abban az esetben, ha az alperes bizonyítja, hogy az Eütv. 77. § (3) bekezdésében foglalt gondossági

mércének megfelelő eljárása esetén is ugyanez lett volna a végkövetkezmény. A perbeli esetben ezek közül egyik eset sem áll fenn.

[56] Az alperes elsődleges fellebbezési kérelme kapcsán hivatkozott arra, hogy az általa indítványozott (tanú neve) tanúkenti meghallgatására vonatkozó bizonyítási indítványa elutasításával az elsőfokú bíróság elzárta attól a lehetőségtől az alperest, hogy a kártérítési felelőssége alól sikeresen kimenthesse magát. E körben az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes bizonyítási indítványa elkésetten került előterjesztésre, így megalapozottan mellőzte annak elrendelését. Megjegyzi az ítéltábla, hogy az orvosi dokumentáció a DSA vizsgálat elmaradásának okát egyértelműen rögzíti ("ünnep miatt, technikai okok és személyzet hiány miatt"), így a tanú meghallgatása - amennyiben határidőben történik a bizonyítási indítvány előterjesztése - szükségtelen lett volna.

[57] Hangsúlyozza az ítéltábla, ha eljárási szempontból helyes lenne az alperes hivatkozása, akkor is legfeljebb az ítélet hatályon kívül helyezése jöhetne szóba eljárási szabálysértés miatt (Pp. 381. §), ilyen tartalmú fellebbezést azonban nem terjesztett elő.

[58] Az alperes másodlagos fellebbezési kérelmét illetően - amely az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására és a marasztalás összegének leszállítására irányult a gyógyulási esély elvétele miatt - szintén egyetért az ítéltábla az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával. Megfelel a valóságnak, hogy korábban születtek eltérő döntések a gyógyulási esély elvételével kapcsolatosan az egészségügyi szolgáltatókkal szemben indult kártérítési perekben, kétségtelen, hogy a Szegedi Ítéltáblának és a Pécsi Ítéltáblának is voltak ilyen közzétett döntései (pl.: BDT2019. 3961.). Többek között épp erre is figyelemmel állított fel a Kúria a gyógyulási (túlélési) esély csökkenésével (elvesztésével) kapcsolatos ítélkezési gyakorlat vizsgálatára egy joggyakorlat-elemző csoportot. A joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleményében többségi álláspontként arra az álláspontra jutott, hogy nincs olyan jogi indok, amely indokolná a Kúria 1990. évek végétől következetes gyakorlatának megváltoztatását, amely szerint reális gyógyulási esély bármilyen mértékű elvétele a bírói gyakorlat által elismert kár, amely az esély százalékos mértékétől függetlenül a teljes kártérítési felelősséget alapozza meg. Ha tehát valószínűsíthető, hogy az időben történő felismerés és beavatkozás mellett értékelhető reális esély lett volna a hátrányos következmények elkerülésére, akkor az egészségügyi szolgáltató kártérítési felelőssége megállapítható. E gyakorlatát azóta a Kúria több közzétett döntésében is megerősítette (BH2022. 261., BH2022. 262. számú döntések). Ebből következően az alperes fellebbezése a marasztalás összegének kérelme szerinti leszállítására vonatkozóan alaptalan, mivel felelősségének mértéke a hozzátartozó halálához kell igazodnia.

[59] Szintén alaptalan az alperes fellebbezése a III., IV., V. rendű felperesek (az elhunyt édesanyja, testvére, nevelőapja) vonatkozásában. E körben helyesen mérlegelte az elsőfokú bíróság az eset összes körülményét arra is kiterjedően, hogy a III., IV., V. rendű felperesek hozzátartozói kapcsolata a beteggel kifejezetten szoros volt, függetlenül attól, hogy nem éltek már egy háztartásban. A bírói gyakorlat a hozzátartozók által saját jogon indított perekben a szülő, a gyermek, a házastárs és a testvér teljes családban éléshez való joga sérelmének igazolásához különösebb többletbizonyítás nem szükséges (pl. Kúria Pfv.III.21.212/2008/5.; Pfv.III.20.751/2010/8.). A perbeli esetben azonban egyértelműen bizonyított, hogy a III., IV., V. rendű felperesek haláláig szoros kapcsolatot tartottak, függetlenül attól, hogy nem éltek egy háztartásban. A Kúria Pfv.20.932/2012/3. számú ítéletében kifejtette, hogy a teljes családban éléshez való jog megsértése a szülő halála esetén akkor is megállapítható, ha az egészségi állapota miatt ápolási intézetben élt, mivel gyermeke a gyermek-szülői kapcsolatot fenntartotta.

[60] Szintén nem osztja az ítéltábla a VI. rendű felperes (az elhunyt élettársa) által előterjesztett igény elutasítására vonatkozó fellebbezését. Az ítéltábla álláspontja szerint a

perbeli jogvita elbírálásakor nem az Alaptörvény család fogalma bír jelentőséggel, hanem az az érzelmi kötődés, amely a VI. rendű felperest az elhunyt beteghez fűzte. E szoros kapcsolatot a perbeli adatok egyértelműen alátámasztották, a VI. rendű felperes igényének alaposságát tehát az a családi jellegű, a közös életük során ténylegesen kialakult kötődés, szeretetteljes kapcsolat elvesztése alapozza meg.

[61] Alaptalan az alperes fellebbezése a VII.-X. rendű felperesek (az elhunyt unokái) javára megállapított sérelemdíj leszállítását illetően. Az ítéltábla álláspontja szerint függetlenül attól, hogy e felperesek vonatkozásában az elsőfokú bíróság csak a teljes családi élethez való jog megsértését állapította meg, e nem nevesített személyiségi jogból több más egyéb nem nevesített személyiségi jog is levezethető, így az ítéltáblának kizárólag abban kellett állást foglalnia, hogy a személyiségi jogsértés súlyához és a VII.-X. rendű felperesek oldalán bekövetkezett immateriális hátrányok kompenzálására a megállapított sérelemdíj összege elégséges és arányos-e. Az ítéltábla álláspontja szerint a megállapított sérelemdíj nem eltúlzott, különös tekintettel az elhunyt korára.

[62] A felperesek fellebbezését illetően az ítéltábla álláspontja a következő:

[63] A felperesek fellebbezése két irányú volt, egyrészt az I-VI. rendű felperesek javára megállapított sérelemdíj összegét a kereset szerinti mértékre kérték felemelni, másrészt kérte kötelezni az alperest további 119 984 Ft elsőfokú eljárási költség megfizetésére. Az ítéltábla egyetért a felperesekkel atekintetben, hogy az elsőfokú bíróság számítási hiba folytán tévesen állapította meg az elsőfokú perköltség összegét, mivel nem vette figyelembe, hogy a felperesek jogi képviselője háromszor jelent meg az elsőfokú eljárásban. Erre figyelemmel az ítéltábla a fellebbezést e körben alaposnak találta.

[64] Nem értett egyet ugyanakkor az ítéltábla a felperesekkel a sérelemdíj összegének felemelésére irányuló fellebbezési kérelem tekintetében. Elsődlegesen az ítéltábla kiemeli, hogy annyiban egyetért a felperesek jogi álláspontjával, hogy a bíróságnak a sérelemdíj összegének meghatározásakor mérlegelési körébe kell vonnia a hasonló súlyosságú, nemvagyonai sérelmet elszenvedettek részére megítélt sérelemdíjak összegének nagyságát, az irányadó bírói gyakorlatot, ez azonban nem jelenti azt, hogy jelen perben a marasztalás összegének pontosan meg kell, hogy egyezzen azokkal az ügyekkel, ahol szintén egy hozzátartozó halála képezi a kártérítési felelősség alapját. Ennek elsődlegesen az az oka, hogy minden egyes ügy tényállása más, teljes egészében nem lehet azonos, hiszen a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében megjelölt szempontok mérlegelését mindig az adott ügy sajátosságaira kell alkalmazni. Nincs például két olyan ügy, ahol a hozzátartozóknak az elhunyt beteghez fűződő személyes kapcsolata teljesen azonos lenne, ekképpen a bekövetkezett immateriális hátrány sem lehet teljesen azonos. Szintén teljes mértékben tényállásfüggő és csak az adott ügyre jellemző az orvosszakmai mulasztás súlyossága (a felróhatóság mértéke). A perbeli esetben az ítéltábla álláspontja szerint a DSA vizsgálat többszöri elhalasztása egy jogsértő magatartásnak minősül, amely több mozzanatból állt.

[65] Az ítéltábla álláspontja szerint az alperes felróhatóságának vizsgálatakor figyelembe kell venni azt is, hogy helyesen ismerte fel a DSA vizsgálat szükségességét, azt el is kívánta végezni, melyre azonban munkaszervezési hiányosságok miatt nem került sor. E körülmény természetesen az állandó bírói gyakorlat szerint az alperes kártérítési felelősségének fennálltát nem érinti, ugyanakkor az ítéltábla véleménye szerint a felróhatóság enyhébb fokát jelenti ahhoz képest, mintha a DSA vizsgálat elvégzését nem is tartotta volna szükségesnek, vagy nem ismerte volna fel.

[66] Nem ért egyet az ítéltábla a felperesek fellebbezési érvelésével atekintetben, hogy a sérelemdíj összegének meghatározásakor a magánjogi büntetés funkcióinak is szerepet kellett volna játszania. Kétségtelen tény, hogy a sérelemdíjnak a kompenzációs funkción felül lehet pönalizációs funkciója is, mint magánjogi büntetés, azonban az egészségügyi szolgáltatókkal

szembeni kártérítési perekben általánosságban véve - többlettényállási elem hiányában - e funkció nem játszik a sérelemdíj összegét meghatározó szerepet.

[67] Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás során részletesen vizsgálta a felpereseknek az elhunyt hozzátartozójukhoz fűződő kapcsolatát, életkörülményeiket és ez alapján a bizonyítékok okszerű mérlegelésével határozta meg a sérelemdíj összegét 5 000 000 Ft-ban, így annak felemelésére az ítéltábla nem látott lehetőséget.

[68] A fentiekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

[69] A nagyobb részt pervesztes alperes a pernyertesség-pervesztesség arányához igazodóan köteles a felperesek jogi képviseletével a másodfokú eljárásban felmerült költségeit megfizetni, amelyet az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) és (6) bekezdése alapján a rendelkező rész szerinti összegben állapított meg.

[70] A felperesek személyes költségmentessége, valamint az alperes illetékmentessége folytán le nem rótt, összesen 3 468 600 Ft fellebbezési eljárási illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Szeged, 2022. október 5.

Dr. Bálint Attila sk.
a tanács elnöke

Dr. Béri András sk.
előadó bíró

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
táblabíró